

**MUZEUM PAMIĘCI. WSZYSTKO, CO CHCIELIBYŚCIE WIEDZIEĆ O SZTUCE,
ALE BALIŚCIE SIĘ ZAPYTAĆ.
DZIEŁA SZTUKI OCZAMI OSÓB Z CHOROBYMI OTEPIENNYMI.**

MUZEUM: Muzeum Kaszubskie w Kartuzach.

DZIEŁO SZTUKI: Sztuka użytkowa - wyroby drewniane

TEMAT: Wyroby drewniane w kuchni.

ANALIZA: *Gdzie jesteśmy? W kuchni. Jesteśmy w kaszubskiej kuchni. Jaki materiał w niej dominuje? Z czego jest zrobiona większość narzędzi kuchennych? Drewno. Co to jest? Młynek. Do kawy. Co to jest? Ziarenka. Do ziarna, do chleba. Przykręcony do stołu. To jest maszynka do mielenia mięsa! A tu Państwo zaskoczę, to jest maszynka do prażenia i robienia kawy zbożowej! Kaweczka.*

A czy któraś z Pań miała takie skarby? Wszystkie miałam. U mojej Babci było to, cebula. I czosnek. Ale te słoiki są prawdziwe. Tak, ale nie odważymy się

Ministerstwo Kultury
i Dziedzictwa Narodowego

Dofinansowano ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa
Narodowego pochodzących z Funduszu Promocji Kultury

Wyspy
Pamięci
Fundacja
na rzecz standardów opieki
w chorobach otepiennych

jeść tych przetworów. A tu taboret. Do obierania ziemniaków. Nogi sobie odpoczywały na tym, krowy się doiło. Krowy u dziadka były. Do czego jest ten młynek? Do ziarna. Do mleka. Wirówka do mleka. Centryfuga. Oddziela wodę, tłuszcz. Działa. Krowy wydojone, tu wlewamy mleko, bardzo długo kręcimy, oddziela wodę, tłuszcz i tu wychodzi masło. Ale takie ładne. I gdzie wkładamy to masło, proszę spojrzeć tutaj, co to jest? Foremki do masła, osełki, ale piękne, ale śliczne, maselniczki, masielniczki, na dnie są wzory. Tutaj mamy krówkę, knaga po kaszubsku, kwiatki. Dzisiaj kupujemy kostki...a kiedyś na rynku były takie wzorzyste, pamiętam. Mam taką z barankiem i wyciskam zwykłe masło w niej. A te wałki z wzorami coś Państwu przypominają? Wałki do ciasta. Te wałki też były do masła, dla uboższych mieszkańców Kaszub. Foremki mieli bogaci ludzie. Pozostajemy w temacie masła. Co to jest? Kołyska. Huśtawka. To jest huśtawka dla zmęczonych mam, jak mama była zmęczona, to sadzała tutaj dziecku i bujała i wtedy wyrabiało się masło a dzieci się uspokajały. Dobry pomysł? Wspaniały. Maselniczka. A to do wiśni. Do mięsa mielonego maszynka. Jakie pyszne, równe. A ta? A taką to już miałam. Tarka do ziemniaków, bulw. Co to? Zimą stało w kuchni. Gęsi, kury, do wylęgania. Zwierzęta mieszkały z ludźmi. A w tych koszach co było? Ule. To do ciasta. Korytko do chleba. Do prania bielizny. Łódka. Do ubijania. Stolnica. Do kąpieli. Do robienia chleba. Jest koryto ciach. Kiedyś na wsi było świniobicie i w takim korytku dokonywano tego. Mój Dziadek jeszcze sam bił świnie. Ja też pamiętam. A to do chleba. Nastrugali pieńków do świniobicia, do prania, do karmienia. To się wsuwało do pieca chlebowego - łopata. Ja osobiście nie robiłam ale rodzice. Ciocie moje też. I masło mama sama robiła i kuzynka robiła. Pyszne. Ja sama nie piekę.

KONTEKST*: Rozpoznajemy różne narzędzia służące do pracy w kaszubskiej kuchni.

NASTRÓJ: Sielski.

WSPOMNIENIE*:** Lubi Pani przetwory? Lubię. Jakie? Grzyby, grzyby w occie, dzemy, powidła babcine, z dobrej śliwki, śliwki, wiśnie, gruszki, porzeczką czerwoną, białą, lubię czarną, dziki bez. U dziadka były krowy, ja doiłam. I ja. Trzeba te cycki doić. Krowa nie uciekła? Nie uciekła. To dobrze Pani doiła. A mleko w wiaderku było? Było. I takie ciepłe.

Ja jestem pielęgniarką. Ja jestem pomoc opiekunki. Ja urzędnik państwowy, urząd państwowy, ja nie pracuję. Gospodyni ogniska domowego. Opiekunka. Same bratnie dusze, zaopiekują się, przytulą. Pielęgniarka - trudny zawód, wymagający cierpliwości, uwagi, bystrości, ale trzeba to po prostu lubić, żeby pracować sumiennie. I szczerze mówiąc jakbym miała wybrać jeszcze, to też bym wybrała. Troszkę jest ciężki, w tej chwili jest dużo łatwiej niż jak ja

pracowałam. Bo jest personelu więcej. Była jedna pielęgniarka. Teraz jest ta opieka dużo większa, z większym zasięgiem. Kiedyś nie było tyle sprzętu, ale było poświęcenie. Teraz jest tak na sztywno.

PODSUMOWANIE: Wszystko co potrzebne do życia znajdziemy w naturze.

*Wypowiedzi Edukator/ki/Edukatora zostały zapisane kursywą.

**KONTEKST - to co widzą, słyszą osoby z chorobą otępienną odnoszą najczęściej do personalnych doświadczeń, do swojego życia. Z tego względu, o ile nie zaznaczono w tekście inaczej, kontekst prezentowanej pracy nie odwołuje się do cech osobowych autora czy historycznych, kulturowych okoliczności, w których powstała.

***WSPOMNIENIE - osoba prowadząca podczas omawiania każdej pracy, moderuje rozmowę, tak aby uzyskać informację o życiu/doświadczeniach osobistych pozwalających poznać bliżej Uczestniczki/Uczestników.